

**Sprawozdanie z realizacji zadania wraz z opisem
osiągniętego efektu rzeczowego i ekologicznego**

Tytuł zadania: „Edukacja dla przyrody” (dotacja na wkład własny do projektu finansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020).

Nr umowy: **WFOŚ/D/723/226/2016 (z Aneksami od Nr 1 do 7)**

Sprawozdanie z realizacji zadania:

Opis:
Podstawą realizacji projektu pn. „Edukacja dla Przyrody” w ramach RPO Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 była decyzja nr RPPM.11.04.00-22-0042/15-00 z dnia 16.06.2016 r. oraz decyzja zmieniająca nr RPPM.11.04.00-22-0042/15-04 z dnia 04.03.2021 r. wydana przez Zarząd Województwa Pomorskiego. W ramach projektu przewidziano realizację następujących zadań: <ol style="list-style-type: none">
1. Rozbudowa i przebudowa na centrum edukacji ekologicznej w Charzykowach
2. Rozbudowa i przebudowa budynku na centrum edukacji ekologicznej we Władysławowie.
3. Budowa siedziby TPK II etap - centrum edukacji ekologicznej w Gdańsku.
4. Przebudowa budynku na potrzeby centrum edukacji ekologicznej w Słupsku.
5. Remont siedziby PKMW na CEE w Stegnie
6. Przebudowa i rozbudowa budynku na potrzeby siedziby KPK i CEE w Staniszewie
7. Promocja i kampania edukacyjno-informacyjna w ramach instrumentu elastyczności Prace budowlane rozpoczęły się w 2017r., za wyjątkiem remontu siedziby PKMW na CEE w Stegnie, gdzie prace rozpoczęto później tj. 8.12.2020 r. Po zakończeniu prac uzyskano decyzje na pozwolenie na użytkowanie dla obiektów, dla których było wymagana pozwolenie na budowę. Ostatni z pięciu obiektów został ukończony w dniu 30.06.2022r. – centrum w Stegnie. Promocję i kampanię edukacyjno-informacyjną przeprowadziło Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku w latach 2018-2019.

Efekt rzeczowy:

Opis:
1. Rozbudowa i przebudowa na centrum edukacji ekologicznej w Charzykowach (budynek edukacyjno-administracyjny Zaborskiego Parku Krajobrazowego w miejscowości Charzykowy ul. Turystyczna 10). Zadanie realizowano w formule zaprojektuj i wybuduj. Obejmowało ono następujące działania: <ol style="list-style-type: none">
1) wykonanie dokumentacji projektowej w tym opracowanie projektu budowlanego wielobranżowego wraz z projektem zagospodarowania terenu oraz przygotowanie odpowiednich dokumentów formalno-prawnych i uzyskanie na ich podstawie w imieniu Zamawiającego decyzji o pozwoleniu na budowę.
2) wykonanie robót budowlano-montażowych w oparciu o opracowaną i zatwierdzoną dokumentację projektową, obejmujące:<ul style="list-style-type: none">
- przebudowę z rozbudową budynku edukacyjno-administracyjnego Zaborskiego Parku Krajobrazowego zlokalizowanego na działce ewidencyjnej 231/1 o powierzchni 305,25 m² w miejscowości Charzykowy przy ul. Turystyczna 10;
- rozbudowę budynku o salę edukacyjną z pomieszczeniami sanitarnymi, kotłownią gazową, pomieszczeniem gospodarczym oraz zadaszeniem w formie tarasu z balustradą i możliwością stworzenia ogrodu edukacyjnego; rozbudowana część o powierzchni zabudowy 89,90 m², kubaturze 649,2 m³, powierzchni użytkowej 153,46 m²;
- przebudowę istniejącego budynku w zakresie: przebudowa klatki schodowej (w celu połączenia komunikacyjnego obiektu istniejącego z częścią rozbudowaną), zmiana przeznaczenia kotłowni na biuro obsługi, doprowadzenie obiektu do zgodności z obowiązującymi przepisami, w tym: dostosowanie istniejącej łazienki dla niepełnosprawnych oraz spełnienie wymagań w zakresie bezpieczeństwa pożarowego – izolacji ścian i dachu, odporności ogniowej stolarki okiennej i obudowy ścian zewnętrznych (wymiana i ujednoczenie stolarki drzwiowej wewnętrznej, wymiana stolarki drzwiowej zewnętrznej oraz stolarki okiennej, wymiana obudowy zewnętrznej na spełniająca wymagania ppoż.); wykonanie górnej części elewacji jako stylizowanej na ścianę szachulcową wg. rysunku w programie funkcjonalno-użytkowym.
3) zakup wyposażenia, w tym pomocy dydaktycznych, obejmował:<ul style="list-style-type: none">
- meble biurowe oraz meble wyposażenia sali edukacyjnej, dywaniki edukacyjne, system wystawienniczy, rolety, regały ekspozycyjne, regały na pomoce dydaktyczne, donice do ogrodu edukacyjnego, wieszaki,

lunety, statywy, lornetki, mikroskop z kamerą, rzeźby ptaków, modele roślin w formie dioramy, tablicę z mapą, komputer z oprogramowaniem, odbiorniki GPS, projektor multimedialny z ekranem, system nagłośnienia sali edukacyjnej, infokiosk.

2. Rozbudowa i przebudowa budynku na centrum edukacji ekologicznej we Władysławowie (budynek garażowo-gospodarczy ze zmianą sposobu użytkowania na obiekt edukacyjno-administracyjny, przy siedzibie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego).

1) w wyniku realizacji zadania powstał obiekt o przeznaczeniu edukacyjno-administracyjnym. Na parterze obiektu znajduje się: sala edukacyjna, pomieszczenia techniczne oraz garaż. Na pierwszym piętrze obiektu przewidziano pomieszczenia dla pracowników NPK. Poddasze obiektu przeznaczono na pomieszczenia noclegowe oraz pomieszczenia socjalne dla wolontariuszy oraz studentów, którzy realizują badania naukowe oraz zadania na rzecz Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

Powierzchnia całkowita obiektu wynosi 477 m^2 – powierzchnia użytkowa obiektu łącznie wynosi 342 m^2 , przy czym;

- parter $130,2 \text{ m}^2$,
- I piętro $115,6 \text{ m}^2$,
- a poddasze $96,2 \text{ m}^2$ powierzchni użytkowej.

2) w ramach zagospodarowania terenu zrealizowano:

- ciąg komunikacyjny o powierzchni 34 m^2
- utwardzenie terenu poprzez ułożenie geokraty na powierzchni 169 m^2 – na powierzchni tej wydzielone zostało jedno miejsce parkingowe.
- trawniki oraz nasadzenia krzewów w ilości 287 sztuk oraz 4 sztuki drzew.

3) zakup wyposażenia, w tym pomocy dydaktycznych, obejmował:

biurka, szafy, stoliki, krzesła konferencyjne, fotele, sprzęt agd, oraz specjalistyczny sprzęt w postaci: tablicy multimedialnej, komputera z oprogramowaniem, systemu nagłośnienia, mikroskopów stereoskopowych, mikroskopu biologicznego, kamer mikroskopowych, szafy do przechowywania sprzętów mikroskopowych, lornetki ornitologicznej, lunety obserwacyjnej ze statywem, urządzenia GPS z oprogramowaniem pomiarowym, detektorów ultradźwiękowych. Wskazany specjalistyczny sprzęt jest wykorzystywany w celach edukacyjnych.

3. Budowa siedziby TPK II etap - centrum edukacji ekologicznej w Gdańsku (rozbudowa siedziby Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego i Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej mieszczącej się w Gdańsku, ul. Polanki 51).

W ramach zadania wykonano:

1) dokumentację projektową w tym opracowanie projektu budowlanego wielobranżowego wraz z projektem zagospodarowania terenu oraz przygotowanie odpowiednich dokumentów formalno-prawnych i uzyskanie na ich podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę,

2) roboty budowlano-montażowe polegające na wykonaniu:

- rozbudowy istniejącego obiektu o nową część, która przewidziana została jako obiekt parterowy z podpiwniczeniem. Powierzchnia zabudowy budynku – $286,00 \text{ m}^2$. W części parterowej nowej części budynku przewidziano recepcję, salę szkoleniową, salę ekspozycyjną, aneks bibliotekę – czytelnię, zaplecze socjalne i toalety,
- wewnętrznego dziedzińca przylegającego do istniejącego budynku, który stanowi integralną część całej zabudowy. Dziedziniec zaprojektowano jako taras drewniany, który wykorzystywany jest przez osoby korzystające z biblioteki, szkoleń a także do prowadzenia zajęć na zewnątrz obiektu przy sprzyjającej pogodzie. Nad tarasem zlokalizowano ozdobną pergolę, przez którą przerastają dwa drzewa (klony),
- w części przyziemia (podpiwniczenie obiektu) pomieszczeń technicznych i magazynowych, przedsionka pełniącego funkcję ewakuacyjną oraz garaż na dwa stanowiska,
- fragmentu stropodachu nowej części obiektu, który został zaprojektowany jako zielony taras z warstwami i jest obsadzony bylinami,
- instalacji elektroenergetycznej, instalacje teletechniczne, sieć wodociągową, kanalizację sanitarną, deszczową, instalacji grzewczej oraz wentylacji grawitacyjnej. Budynek został wykonany w technologii budynku pasywnego.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko naturalne (poprzez zmniejszenie zużycia energii przez nowo budowany obiekt) zastosowano powietrzną pompę ciepła, świetliki i energooszczędne oświetlenie oraz fragment zielonego dachu,

- w ramach realizacji zadania wykonano dojazd do budynku od strony ulicy Polanki, przy której zlokalizowany jest obiekt, stworzono 5 miejsc postojowych w tym jedno dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- montażu paneli fotowoltaicznych i pompy ciepła.

3) Zakup wyposażenia, w tym pomocy dydaktycznych, obejmował:

- meble na zamówienie: zabudowa szatni, zabudowa sali edukacyjnej, czytelnia, stanowisk

biurowych wraz z szafami,

- meble gotowe: fotele, krzesła konferencyjne, krzesła składane, stoły konferencyjne, stoły warsztatowe, stoliki (w tym do prezentacji i na pomoce dydaktyczne), system ekspozycyjny, szafy warsztatowe, regały magazynowe.
- sprzęt multimedialny: projektor, ekran, system nagłośnienia, zestaw nagłośnienia mobilnego, stół multimedialny
- rolety na okna i świetlik w sali edukacyjnej, sterowane elektrycznie
- pomoce dydaktyczne: stacja meteorologiczna, rozbudowany system dydaktyczny – odnawialne źródła energii, zestaw dydaktyczny - odnawialne źródła energii,
- książki: Proekologiczne odnawialne źródła energii Kompendium, wydanie 2018, Autor: Ewa Klugmann-Radziemska, Lewandowski Witold M. – 30 szt., Smog zagrożenie dla zdrowia czy moda na ekologię, autor: Henryk Mazurek – 15 szt., Zielona rewolucja Autor: Ralf Fucks – 15 szt.)

4) Promocja i kampania informacyjno-edukacyjna podnosząca świadomość na rzecz zrównoważonego rozwoju i przeciwdziałaniu zmianom klimatu:

- a) 26 marca 2019 roku **uroczyste (oficjalne) otwarcie nowo rozbudowanej siedziby** z przedstawicielami różnych instytucji, którzy od wielu lat wspierają/finansują działania, są partnerami w realizacji projektów, sąsiadami z dzielnicy czy też wieloletnimi przyjaciółmi CIEE oraz TPK. Zaproszeni goście mieli okazję wysłuchać wykładu dr. Piotra Rutkowskiego z Uniwersytetu Gdańskiego o „Tajemnicach alkozy roślin”. Na powyższe wydarzenie został zapewniony catering. W oficjalnym otwarciu uczestniczyły **63 osoby**.
- b) W celu **inauguracji działań edukacyjnych** w nowo powstałej przestrzeni, przygotowano dwa dni otwarte dedykowane grupom szkolnym z podziałem na kategorie wiekowe. Gościem pierwszego dnia warsztatów był Włodzimierz Raszkiewicz z Radia Gdańsk, dzięki temu informacja o otwarciu i warsztatach znalazła się w najbliższym Magazynie Ekologicznym.
- c) **„Na tropie Wiosny”** 19 marca 2019 r. dzień otwarty dla najmłodszych czyli przedszkolaków (dzieci 5 i 6 lat) a także uczniów klas 1-3 szkół podstawowych, przygotowano następujące stoiska edukacyjne (o następujących zagadnieniach):

- Wiosna w lesie - warsztaty lepienia z gliny, przy współpracy z Fundacją Generacja,

- Skrzydlaci przyjaciele – zdobienie magnesów z „zimnej porcelany”,

- Wiosna w modzie - zdobienie chust pieczętkami,

- „Podglądanie” karmnika, rozpoznawanie głosów ptaków,

- Czytanie wierszy, bajek, opowieści przyrodniczych, gry i zagadki

- Wystawa fotograficzna „Na parkowych szlakach”

- Pokaz krótkiej animacji „Zobacz z nami co w trawie piszczy”.

W pierwszym dniu otwartym uczestniczyło ponad **300 odbiorców** (przedszkolaków i uczniów nauczania początkowego i nauczycieli).

- d) **„Otwarcie na WIOSNĘ” 21 marca 2019 r. dla klas 4-8 szkół podstawowych, gimnazjum, uczniów szkół średnich.** W ramach wydarzeń zaproponowano następujące aktywności:

- udział w „grze obiektowej” z wykorzystaniem makiet dydaktycznych animowanych przez edukatorów, przyspieszony kurs tropienia, spacer z ornitologiem, spotkanie 3-go stopnia z chiropterologiem no i symboliczne topienie marzanny!

- Nietoperze bez tajemnic – Nadmorski Park Krajobrazowy

- Skrzydlaci mieszkańcy lasów i miast - Trójmiejski Park Krajobrazowy

- Z życia płazów - Trójmiejski Park Krajobrazowy

- Motyle i "latające smoki" barwną ozdobą brzegów rzek i podmokłych łąk - Kaszubski Park Krajobrazowy

- Ogród przyjazny - CIEE

- Równowaga w Centrum uwagi - CIEE

- Śladami dzikich stworzeń

- Życie drzew - CIEE

- SOS dla sów - Stowarzyszenie Ochrony Sów

- Gry i zabawy przyrodnicze

- Wystawa fotograficzna „Na parkowych szlakach”

- Pokaz animacji „Zobacz z nami co w trawie piszczy”.

Tego dnia siedzibę Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku odwiedziło niemal **400 osób**.

- e) **W ramach spotkań czwartkowych**, 21 marca 2019 r. dla pełnoletnich odbiorców działań CIEE przygotowano prelekcję **„Tajemnice alkozy roślin”** Piotra Rutkowskiego, która wywołała rumieńce, uśmiech i zachwyt nad relacjami łączącymi rośliny i zwierzęta! W spotkaniu uczestniczyło **48 osób**.

- f) **Warsztat terenowy dla seniorów z cyklu „Dojrzały Smak Przygody”**. Spacer „Szlakiem legend i

historii” był pierwszym wydarzeniem edukacyjnym zorganizowanym w ramach projektu, jeszcze przed otwarciem nowej siedziby. Przebiegał trasą: ul. Kościerska - Kuźnia - Dwór Oliwski- Wzniesienie Eli - Uroczysko - Głaz w Wykopie - Czarcia Góra - Diabelski Kamień - Droga Węglowa - Głaz na Wzgórzu - Potok Zajączkowski - Dolina Radości - czarny szlak - niebieski szlak - Dolina Węzowa - ścieżką do Szwedzkiej Grobli - Góra Głowica - ścieżką do dawnego wyrobiska żwiru - dawna wieża nabeżnikowa - ul. Polanki - siedziba CIEE. Na trasie nie zabrakło drzew pomnikowych, ciekawych historii i legend związanych z tajemniczymi i zagadkowymi miejscami. Trasa liczyła około 14 km, czas przejścia ok. 5 godz. Spacer prowadziła wieloletnia uczestniczka warsztatów Dojrzały Smak Przygody. W warsztacie uczestniczyły **24 osoby**

g) **Animacja "Odkryj z nami co w trawie piszczy"**

W celu nietypowej/oryginalnej/nieszampowej promocji nowo rozbudowanej siedziby TPK/CIEE, zlecono przygotowanie animacji trwającej ok. 60 sekund promującej działania Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku, realizowane w ramach projektu „EDUKACJA DLA PRZYRODY” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 11: Środowisko, Działanie: 11.4 Ochrona Różnorodności Biologicznej.

Animacja obejmowała poniższy zakres tematyczny:

- rozwinięcie myśli „dzika natura jest bardziej ekscytująca niż wirtualny świat”.
- promocja nowo rozbudowanej siedziby TPK/CIEE, zachęcenie do odwiedzania
- informacja o dofinansowaniu.

Poza gotową animacją, otrzymano pliki graficzne z poszczególnymi scenkami oraz wybranymi postaciami z filmu, które są wykorzystywane w ramach działalności edukacyjnej CIEE. Stanowią również tło do nowej strony internetowej Centrum oraz newslettera z zaproszeniami na wydarzenia organizowane przez CIEE.

Animacja była emitowana na antenie TVP Gdańsk (100 emisji w okresie 29 października – 16 grudnia 2018 r.), została również opublikowana na kanale CIEE na YouTube. Dodatkowo animacja była wyświetlana na początku wszystkich wydarzeń organizowanych w ramach projektu Edukacja dla przyrody oraz warsztatów prowadzonych w okresie trwałości projektu.

Łączna liczba wyświetleń wyniosła 1 148 814 (TVP Gdańsk 1 147 211 (RCH) +1603 YT)

h) **Warsztat dla nauczycieli i edukatorów „Energetycznie o klimacie”**

11 marca 2019 roku zainicjowano wykorzystanie nowo otwartej przestrzeni edukacyjnej poprzez zorganizowanie warsztatu dla nauczycieli i edukatorów! Spotkanie trwało ponad 3 godziny i wzięły w nim udział **33 osoby**. Rozpoczęło się pokazem przygotowanym przez pracowników Centrum Nauki Experiment w Gdyni! Następnie Marcin Gregorowicz, doradca energetyczny, WFOŚiGW w Gdańsku zaprezentował wykorzystanie źródeł odnawialnych i oszczędność energii w temacie: Energia wokół nas. W swoim wystąpieniu skupił się na następujących zagadnieniach:

- OZE – dwie strony medalu
- Czy jest alternatywa dla OZE?
- O energii, której warto nie zużyć - znaczenie efektywności energetycznej

W dalszej części pracownicy CIEE w oparciu o zakupione modele OZE, zaprezentowali możliwości wykorzystania zestawów edukacyjnych dostępnych na rynku.

Przetestowano praktyczny i edukacyjny potencjał modeli oraz omówiono wszelkie zalety i wady poszczególnych rozwiązań. Był to dobry „przerywnik” wprowadzający do kolejnego punktu programu - wykładu dr Dawida Weisbrodta z Uniwersytetu Gdańskiego, na co dzień zajmującego się badaniem zmian środowiska przyrodniczego w przeszłości - Zmiany klimatyczne: wczoraj, dziś i jutro. W swoim wystąpieniu prelegent skupił się na takich zagadnieniach jak:

- Czy obecne ocieplenie, to chwilowa anomalia, czy może początek globalnej katastrofy?
- Jak obecne zmiany prezentują się na tle zmian klimatycznych w poprzednich epokach geologicznych?
- Wykorzystanie aktywizujących metod nauczania w czasie zajęć o tematyce środowiskowej

Warsztaty „Energetycznie o klimacie” odbyły się w ramach projektu „Edukacja dla przyrody”, dlatego też 30 uczestników z listy podstawowej otrzymało pakiety edukacyjne (2 książki o tematyce związanej ze szkoleniem). W warsztatach uczestniczyły **33 osoby**.

i) **Wykład „Drzewa ludzium” przeprowadzony w ramach spotkań czwartkowych miłośników ekologii 21 lutego 2019 r. przez Kamilę Kubic, pracownika CIEE. Liczba uczestników – 14 osób**

j) **Media, artykuły itp.**

– Cykl 5 postów „Jan Eko” na portalu społecznościowym Facebook prowadzonym przez CIEE.

Posty zostały objęte płatną promocją. Uzyskano następujące zasięgi odbiorców:

- 30 listopada, promocja 7 dni - zasięg: 7 686, wyświetlenia: 11 923,
- 3 grudnia, o godz. 18:20, promocja 7 dni - zasięg: 30 841, wyświetlenia: 62 938,
- 4 grudnia, o godz. 20:40, promocja 7 dni - zasięg: 14 739, wyświetlenia: 23 786,
- 5 grudnia, o godz. 15:08, promocja 7 dni - zasięg: 13 791, wyświetlenia: 22 352,
- 6 grudnia o godz. 10:09, promocja 7 dni - zasięg: 9 365, wyświetlenia: 16 143.

Łącznie: zasięg: 56 160, wyświetlenia: 137 142.

– Artykuły prasowe:

- Gazeta Wyborcza „EDUKACYJNA LOKOMOTYWA WŁAŚNIE SIĘ ROZPĘDZA. Na Pomorzu zmodernizowano ośrodki edukacji ekologicznej”. Artykuł ukazał się w Gazecie Wyborczej Trójmiasto w wydaniu codziennym, drukowanym na papierze 4 grudnia na stronie 3 w dziale "Wydarzenia" - pół strony, objętość tekstu: 4700 znaków, w kolorze ze zdjęciem i zestawem logotypów, **w nakładzie: 8 210 egzemplarzy.**
- Gazeta Wyborcza „NOWOCZEŚNIE O PRZYRODZIE. W Gdańsku – Oliwie powstał nowoczesny ośrodek edukacji ekologicznej” - 11 grudnia ukazał się artykuł, na stronie 3 w dziale "Wydarzenia" - pół strony, objętość tekstu: 4700 znaków, w kolorze ze zdjęciem i zestawem logotypów, **w nakładzie: 8 120 egzemplarzy.**
- Artykuł w Informatorze Obrony Cywilnej i Zarządzania Kryzysowego wrzesień 3/2018 pod tytułem „Ekolog czyli kto?”
- Dziennik Bałtycki, dodatek „Ekologia po twojej stronie” – „Gdzie można znaleźć wiosnę”
- Artykuły na portalach zewnętrznych:
  - <http://magazynkaszuby.pl/2018/12/edukacyjna-lokomotywa-wlasnie-sie-rozpedza/>
  - <https://publicystyka.ngo.pl/edukacja-dla-przyrody>
  - <https://ekoagora.pl/edukacja-dla-przyrody/>
  - <http://staraoliwa.pl/aktualnosci/item/4239-edukacyjne-warsztaty-przyrodnicze-w-nowych-warunkach.html>
  - <https://wfos.gdansk.pl/wiadomosci/nowoczesny-osrodek-edukacji-ekologicznej-w-gdansk-oliwie>
  - <https://trojmiejskagrupaotop.weebly.com/centrum-informacji-i-edukacji-ekologicznej.html>
  - <https://czasdzieci.pl/trojmiasto/wiadomosci-lokalne/id,10868aba.html>
  - <http://sowy.sos.pl/2019/03/gdansk-otwarcie-na-wiosne-w-ciee/>
  - <https://radiogdansk.pl/audycje-rg/magazyn-ekologiczny/item/91929-centrum-informacji-i-edukacji-ekologicznej-w-gdansk-w-nowej-siedzibie-i-wiosennej-odslonie?fbclid=IwAR2DJbpggLTtoTzQimDhh6dRo1LWKKfhPhVU8ugSYncBwIIDpHzN2DyW1ZU>
- informacja o nowej siedzibie, relacja z wydarzenia „Na tropie wiosny” (opublikowany Magazyn Ekologiczny emitowany na antenie RG 30 marca), informacja o projekcie, logotypy
- Wszystkie wydarzenia związane z realizacją projektu „Edukacja dla przyrody” były również relacjonowane na stronie www.ciee-gda.pl.

Liczba wyświetleń 155 204.

k) Warsztaty dla szkół

- warsztaty prowadzone przez pracowników CIEE
- „Owocowy miszmasz” dla klas 1-3 oraz 4-6 szkół podstawowych, czas trwania – ok. 1 godzina
- „Chemia w przyrodzie” dla klas 2-8 szkół podstawowych, czas trwania: 2 - 3 godziny w zależności wieku i rodzaju grupy
- „Na tropie ptaków” dla klas ze szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich, czas trwania: 2 - 3 godziny w zależności wieku i warunków pogodowych.

W 18 warsztatach wzięło udział 319 uczestników.

- warsztaty prowadzone przez edukatorów TPK dla studentów
- Trójmiejski Park Krajobrazowy – czy warto chronić?

W 3 warsztatach wzięło udział 70 uczestników

- warsztaty prowadzone przez edukatorów zewnętrznych
- Zmiany klimatyczne: wczoraj, dziś i jutro - warsztaty dla gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych, prowadzący: dr Dawid Weisbrodt, czas trwania zajęć: do 60 minut
- Bezkręgowce - niedoceniane cuda natury - cykl warsztatów dla szkół podstawowych i przedszkoli, prowadzący: Małgorzata Piotrowicz, EduBio Biologiczne.

W 14 warsztatach wzięło udział 246 uczestników.

- 1) Spotkanie Trójmiejskiej Grupy Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków – 28 marca 2019 r., prelekcje „Głuszce, cietrzewie i ... dzięcioły” Grzegorza Zieleńca oraz „Monitoring populacji lęgowej pliszki górskiej w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym” Dariusza Ożarowskiego – **40 osób.**

4. Przebudowa budynku na potrzeby centrum edukacji ekologicznej w Słupsku (parter, ul. Poniatowskiego 4a, siedziba Parku Krajobrazowego Dolina Słupi).

W ramach przedsięwzięcia w PKDS wykonano remont i modernizację istniejącej sali mającej mieścić ekspozycję przyrodniczą (wraz z korytarzem i sanitariatami) w budynku w Słupsku przy ul. Poniatowskiego 4a, na parterze. Pomieszczenia zostały zmodernizowane i dostosowane do pełnienia nowej funkcji. Zaprojektowano i wykonano aranżację ekspozycji przyrodniczej Centrum Edukacji Ekologicznej „Słupia - rzeka wiedzy” wraz z niezbędnym wyposażeniem.

Ekspozycja składa się ze stałych elementów. Poszczególne zagadnienia i związane z nimi problemy zostały przedstawione w postaci instalacji, dioram, wielkoformatowych zdjęć, makiety oraz multimediów. Ekspozycja przestrzeni nakłada liniowy trakt zwiedzania, nawiązując do meandrującej rzeki. Na wystawie zastosowano punktowe oświetlenie poszczególnych dioram i wprowadzono dźwięk, elementy aranżacji wprowadzają zwiedzających w przestrzeń immersyjną, stwarzają wrażenie przebywania na łonie natury co podnosi poziom odbioru treści. Wyposażenie poszczególnych dioram i stanowisk przedstawiono w poniższej

tabeli.

Lp.	Nazwa ekspozycji	Rodzaj ekspozycji, elementy stałe, modele, dermoplasty, naturalne okazy i inne wyposażenie.
1.	Instalacja nawiązująca do ekspozycji z napisem Centrum Edukacji Ekologicznej „Słupia-rzeka wiedzy”	Instalacją jest wielkoformatowe, podświetlane zdjęcie przedstawiające dolinę rzeki Słupia oraz napis
2.	Podstawowe informacje o PZPK, PKDS i instalacji fotowoltaicznej	65 calowy ekran dotykowy – tablica. Odwiedzający mogą dowiedzieć się z zamieszczonych w nim prezentacji jak działa fotowoltaika na dachu budynku oraz jakie jednostki wchodzi w skład PZPK (mapa i opis każdej z nich.)
3.	Słupia jako rzeka przymorska	Przedstawiono jako wielkoformatową mapę z zaznaczonymi obszarami Natura 2000 oraz istniejącymi budowlami przegradzającymi korytarz ekologiczny. Uzupełnienie stanowi informacja drukowana przy mapie.
4.	Rzeka włosienicznikowa w aspekcie jesiennym	Diorama reprezentacyjna w związku z charakterem PKDS. W dioramie umieszczono modele i dermoplasty zwierząt: trocie, lipień, minogi, głowacz białopłetwy, pstrąg potokowy, skójkę gruboskoprupowca, zimorodek, pliszka górską oraz rośliny min, mech zdrojki, włosienicznik. Obok dioramy znajduje się stanowisko multimedialne z ekranem dotykowym (informacje o siedlisku, filmy, opisy gatunków)
5.	Rzeka z kwitnącymi włosienicznikami	Wielkoformatowe zdjęcie rzeki z kwitnącymi włosienicznikami w aspekcie wczesnoletnim.
6.	Bezkęgowce rzek włosienicznikowych	Diorama z powiększonymi do skali makro modelami bezkręgowców: larwy i imago jętki i chrzączki, przytulika strumieniowego, kielża. Obok dioramy stanowisko edukacyjne manualne lupa z bezkręgowcami i magnetyczną układanką.
7.	Łęg olszowo-jesionowy w aspekcie wiosennym	Wielkoformatowe wydrukowane zdjęcie z łanem kwitnącej knieci błotnej. Na gałęzi dermoplast bociana czarnego.
8.	Łęg olszowo-jesionowy w aspekcie letnim	Diorama z modelami roślin: pokrzywa, chmiel, kosaciec, psianka słodkogórz, porzeczki czerwona i czarna, olcha, jesion oraz dermoplastami bobrów, wydry i norki amerykańskiej. Obok stanowisko edukacyjne z fenologicznymi porami roku.
9.	Torfowisko niskie: zalewowe i mechowisko	Diorama z modelem zastawki, dermoplastem sarny oraz modelami roślin: kruszczyk błotny, kukułka krwista, kukułka Fuksa, wełnianka wąskolistna, wielosił błękitny. W dioramie zastosowano naturalne pło mszarne i szuwar turzycowy, na ścianie pod lupami umieszczono cenne gatunki mszaków.
10.	Płazy parku	Diorama przedstawiająca niewielki zbiornik wodny z modelami płazów: ropucha szara, ropucha paskówka, żaba trawna, żaba moczarowa (2 osobniki z widocznym dymorfizmem płciowym), żaba wodna, jeziorkowa, śmieszka, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, traszka zwyczajna i traszka grzebieniasta, kijanki. Modelami roślin wodnych rogatka sztywnego i grążela żółtego oraz naturalnymi wysuszonymi okazami pałki szerokolistnej i manny mielec, W monitorze przy dioramie zamieszczono informacje o tej grupie zwierząt oraz przygotowano trzy gry dla najmłodszych.
11.	Kwaśna buczyna w aspekcie wiosennym	Wielkoformatowe zdjęcie prezentujące siedlisko.
12.	Grąd subatlantycki	Diorama przedstawiająca grąd z naturalnym grabem,

		leszczyną i dębem, dermoplastem dzika, modelem dzięcioła zielonego oraz modelami roślin: wawrzyńka wilczełyko, przylaszczki pospolitej, zawilca gajowego, zawilca żółtego i gwiazdnicy wielkokwiatowej.
13.	Sędziwe drzewo	Instalacja przestrzenna – model drzewa z naturalnymi hubiakami, mszakami i porostami oraz modelami: opieńki miodowej, dzięcioła czarnego, włochatki, dzięcioła średniego, sóweczki.
14.	Makieta fragmentu doliny rzecznej	Makieta obrazująca problematykę doliny rzecznej, podświetlone zdjęcie, na nim można ustawiać elementy doliny, zaznaczać zmiany antropogeniczne itp.
15.	Stół interaktywny	65 calowy ekran dotykowy- tablica LCD, zawierający prezentacje, filmy i 3 gry dotyczące ryb, raków.
14.	Ichtiofauna i astakofauna dorzecza Słupi	Dwa akwaria o wymiarach wraz z osprzętem i stelażem. Przy akwariach tabliczki-identyfikatory z gatunkami ryb i raków prezentowanych w akwariach.
16.	„Nocne życie w Dolinie Słupi”	Przedstawienie zagadnień związanych z „nocnymi gatunkami (nietoperze, sowy, raki) za pomocą obrazu i dźwięku.

Do zaplanowania nowej przestrzeni wystawienniczej posłużyły kilkunastoletnie systematyczne doświadczenia oraz efekty działań przyrodniczo-edukacyjnych realizowane w Parku. Efektem realizacji nowej sali wystawienniczej Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” jest dalsze pogłębianie tożsamości lokalnej i regionalnej społeczeństwa, promowanie wartości obszaru, informowanie o jego stanie. Realizacja nowej, atrakcyjnej placówki znacząco poszerzyła ofertę edukacyjną miasta i regionu. Przyczyniła się do podniesienia poziomu wiedzy i będzie przekładać się na wzrost potencjału lokalnego, dbałości o lokalne zasoby gospodarcze, przyrodnicze i kulturowe.

Głównymi odbiorcami działań prowadzonych w Centrum Edukacji Ekologicznej są zarówno grupy zorganizowane, jak i odbiorcy indywidualni. Wiek odbiorców jest bardzo zróżnicowany, począwszy od młodszych grup przedszkolnych do odbiorców dojrzałych. Centrum Edukacji Ekologicznej „Słupia-rzeka wiedzy” służy przede wszystkim do prowadzenia zajęć z edukacji ekologicznej, jak i promowania obszaru Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” poprzez udostępnienie wystaw turystom indywidualnym. Istniejący od 1981 roku Park Krajobrazowy "Dolina Słupi" jest ważnym ośrodkiem wdrażania różnorodnych programów ekologicznych. Pracownicy Parku od wielu lat realizują skuteczny i wielowymiarowy program, dzięki któremu świadomość ekologiczna mieszkańców Słupska i turystów wzrasta. Co ważne, edukacja ta prowadzona jest przez przyrodników, specjalistów z doświadczeniem pracy w terenie, posiadających wiedzę i umiejętności rozpoznawania siedlisk i gatunków w bardzo szerokim zakresie, w tym szczególnie objętych ochroną i rzadkich. Kompetencje te są wyjątkowo cenne z uwagi na fakt, iż bardzo często okazuje się, że wiele osób nie wie, jak faktycznie wygląda współczesna przyroda i co jej naprawdę szkodzi. Mamy pojęcie o tym, że środowisko naturalne ulega degradacji, ale często nie wiemy na jakich zasadach, w jakim tempie oraz co jest tego przyczyną. Edukacja ekologiczna prowadzona przez przyrodznawców pozwala odwoływać się do konkretnych badań i przykładów. Skuteczność działań edukacyjnych prowadzonych przez pracowników Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” utwierdza powszechne przekonanie, że aby propagować zachowania ekologiczne, należy poszerzać wiedzę z zakresu przyrody.

Aby jednak programy edukacyjne oparte na bogactwie lokalnej przyrody przynosiły oczekiwane efekty, konieczna jest ciągła dbałość o uatrakcyjnianie oferty, w tym środków dydaktycznych. Skuteczna edukacja ekologiczna powinna mieć wymiar nowoczesny i interaktywny, a kompleksowe oddziaływania dydaktyczno-wychowawcze muszą uwzględniać w swoich treściach wpływ działalności człowieka na środowisko oraz wynikające z tego konsekwencje.

W ramach projektu zakupiono meble do wyposażenia holu oraz sali ćwiczeniowej, wykonano zabudowę meblową w sali projekcyjnej, zakupiono stoliki do prezentacji oraz stojaki do ekspozycji materiałów reklamowych, wieszaki i pojemniki do segregacji śmieci. Salę projekcyjną wyposażono w projektor i ekran. Salę ćwiczeniową dodatkowo wyposażono w urządzenia i pomoce: lornetki, lupy, sita glebowe, mikroskopy stereoskopowe, próbki skał i minerałów.

Stworzenie przestrzeni edukacyjnej to nie tylko dobre zagospodarowanie i wykorzystanie obiektów infrastrukturalnych. To także tworzenie miejsc spotkań lokalnej społeczności. Znaczącą rolę w działalności edukacyjnej Parku odgrywają także cykliczne imprezy ekologiczne. Należą do nich m.in.: konkursy, dni otwarte, akcje edukacyjne np. wystawa grzybów, noc nietoperzowa, rajdy, gry miejskie i wystawy czasowe.

5. Remont siedziby PKMW na CEE w Stegnie (remont i adaptacja pomieszczeń w siedzibie Parku

Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” w Stegnie, przy ul. Gdańskiej 2).

Zadanie realizowano w formule „zaprojektuj i wykonaj”. Obejmowało ono następujące działania:

- 1) wykonanie dokumentacji projektowej, w tym opracowanie projektu robót remontowo-budowlanych pomieszczeń w siedzibie PKMW w Stegnie wraz z kosztorysem oraz sporządzenie projektu Ekspozycji Przyrodniczej CEE, obejmującego wizualizacje poszczególnych dioram przyrodniczych, specyfikę materiałową oraz kosztorys inwestorski.
- 2) wykonanie robót remontowo-budowlanych w oparciu o opracowaną i zatwierdzoną dokumentację projektową, obejmujące przebudowę pomieszczeń służbowych Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” mieszczących się na 1 piętrze jednokondygnacyjnego budynku przy ul. Gdańskiej 2, 82-103 Stegna oraz klatki schodowej prowadzącej do ww. pomieszczeń. Prace obejmowały:
  - przebudowę trzech pomieszczeń o powierzchni 98,32 m², celem ich połączenia i adaptacji na potrzeby Centrum oraz wymianę istniejącej w nich stolarki okiennej i stolarki drzwiowej wewnętrznej;
  - remont korytarza o powierzchni 9,65 m², – wykonanie sufitu podwieszanego i montaż drzwi wejściowych;
  - remont pomieszczenia o powierzchni 8,92 m², i jego adaptacja na potrzeby WC dla osób z niepełnosprawnościami;
  - wykonanie nowej instalacji elektrycznej we wszystkich ww. pomieszczeniach i wymiana oświetlenia wraz z montażem oświetlenia ewakuacyjnego i przyzywowego w WC;
  - montaż balustrady schodowej oraz platformy pionowej CIBIES A5000 dla osób z niepełnosprawnościami na klatce schodowej;
  - odnowienie tynków wewnętrznych oraz powłok malarskich na klatce schodowej oraz we wszystkich ww. pomieszczeniach Centrum;
  - wymiana posadzek w pomieszczeniach przeznaczonych na sale ekspozycji, na korytarzu oraz WC.
- 3) wykonanie Ekspozycji przyrodniczej w wyremontowanych wcześniej pomieszczeniach w oparciu o opracowaną i zatwierdzoną dokumentację projektową, obejmowało:
  - wykonanie instalacji grzewczo-klimatyzacyjnej, zamontowanie elektrycznych rolet okiennych, rzutnika i ekranu elektrycznego oraz nagłośnienia w pomieszczeniu ekspozycyjnym Centrum;
  - montaż monitorów dotykowych i komputerów sterujących z oprogramowaniem w postaci 3 gier edukacyjnych na korytarzu;
  - montaż fototapet i zdjęć, stanowiących tło dioram przyrodniczych w Ekspozycji oraz na korytarzu i klatce schodowej, wykonanie grafiki z charakterystycznymi elementami krajobrazu na klatce schodowej;
  - montaż 8 dioram przyrodniczych w pomieszczeniu Centrum z eksponatami ujmującymi najważniejsze elementy środowiska przyrodniczego PKMW i jego otuliny: ekosystem nadmorski, ciekawe gatunki ryb, siedliska leśne (w tym kwaśna dąbrowa i brzezina bagienna, środowisko życia borsuka), łąki oraz zadrzewienia śródpolne i środowisko życia bobra, a także montaż ścianki dydaktycznej na korytarzu z modelami organizmów żyjących w strefie plaży i wód przybrzeżnych – opis elementów ekspozycji przedstawiono w tabeli poniżej.

Lp.	Nazwa ekspozycji	Rodzaj ekspozycji, elementy stałe, modele, dermoplasty, naturalne okazy i inne wyposażenie.
1.	Instalacja nawiązująca do ekspozycji z napisem Centrum Edukacji Ekologicznej Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”	Instalacją jest grafika krajobrazu Mierzei Wiślanej wraz z napisem oraz fototapeta z ujęciem PKMW z lotu ptaka.
2.	Diorama zadrzewienia śródpolne	Diorama akcentuje niezwykle ważne w regionie - ze względu na ich funkcje ochronne, walory historyczne i krajobrazowe - zadrzewienia śródpolne. Dermoplasty sarny (koziół i koza); modele roślin: świerzbica polna, jaskier rozłogowy, wyka płotowa, babka lancetowata, dziurawiec czteroboczny, model drzewa: wierzba biała z modelami liści; spreparowane i zakonserwowane elementy drugiego planu na łączną powierzchnię około 5 m ² ; tablica z legendą oraz fototapeta z charakterystycznymi dla otuliny PKMW wierzbami w ujęciu perspektywicznym.
3.	Diorama łąka	Diorama prezentuje cenne dla zachowania bioróżnorodności regionu, a jednocześnie coraz rzadsze w regionie siedliska łąk świeżych. Dermoplasty: lis, zając, rusałka pawik; model zaskrońca; modele roślin: babka lancetowata, bodziszek łąkowy, groszek łąkowy, kozibród łąkowy, koniczyna biała, komonica

		zwyczajna, wyka ptasia, stokrotka polna, przytulia biała, marchew zwyczajna, szczaw zwyczajny, mniszek lekarski, krwawnik pospolity, firletka poszarpana; spreparowane i zakonserwowane rośliny jednoliścienne na łączną powierzchnię około 4 m ² , pień wierzby; tablica z legendą oraz fototapeta przedstawiająca łąkę z terenów Parku w aspekcie letnim.
4.	Diorama z bobrem	Diorama podnosi tematykę gatunków konfliktowych i ich roli w przyrodzie oraz gospodarce człowieka. Przedstawia fragment tamy bobra z porastającą jej okolice roślinnością. Dermoplast bobra; modele roślin: knieć błotna, kosaciec żółty, wierzbownica kosmata, potocznik wąskolistny, szalej jadowity; pień i fragment olszy czarnej ściętej przez bobra; spreparowane rośliny: trzcina pospolita, pałka szerokolistna; tablica z legendą oraz fototapeta przedstawiająca fragment zbiornika wodnego z otuliny Parku.
5.	Diorama z borsukiem	Diorama prezentuje środowisko życia borsuka oraz specyfikę utworów glebowych Mierzei Wiślanej. Przedstawia skarpcę z korzeniami z norą borsuka i profil gleby bielicej. Dermoplast borsuka; modele roślin: pomocnik baldaszkowaty, gruszyczka jednokwiatowa, możylinek trójnerwowy, pszeniec zwyczajny; pień sosny; spreparowane i zakonserwowane rośliny na łączną powierzchnię około 2 m ² , tablica z legendą oraz fototapeta prezentująca fragment ekotonu kwaśnej dąbrowy z nadmorskim borem.
6.	Diorama – brzezina bagienna na torfowisku	Diorama prezentuje bardzo cenne dla krajobrazu Mierzei Wiślanej siedliska wilgotnych lasów i torfowisk, lokujących się w charakterystycznych obniżeniach międzywydmowych. Model sikorki ubogiej; modele roślin: wełnianka pochwowata, czermień błotna, bagno zwyczajne, borówka bagienna i żurawina błotna; pnie brzozy omszonej; spreparowane i zakonserwowane rośliny na łączną powierzchnię około 1 m ² ; tablica z legendą oraz fototapeta brzeziny bagiennej.
7.	Dioram Las – kwaśna dąbrowa	Diorama przedstawia charakterystyczne dla Mierzei Wiślanej siedliska kwaśnej dąbrowy i odnosi się do burzliwej historii lasów tego regionu oraz ich całkowitej przebudowy. Dermoplasty: daniel, jenot; modele zwierząt: padalec, żmija zygzakowata, ropucha szara, borowiec wielki; modele roślin: borówka czarna, borówka brusznica, konwalia majowa, siódmaczek leśny, kokoryczka wielokwiatowa, wiciokrzew pomorski; modele grzybów: podgrzybek brunatny, muchomor rdzawobrzązowy, maślak pstry i maślak sitarz, pnie sosny z gałęziami z igłami, młody dąb szypułkowy i jarzab pospolity z modelami liści; spreparowane i zakonserwowane okazy roślin na łączną powierzchnię około 5 m ² ; tablica z legendą oraz fototapeta z fragmentem lasu mieszanego z terenu Parku w aspekcie letnim.
8.	Diorama z rybami	Diorama prezentuje ciekawe gatunki ryb bytujących w akwenach wodnych otaczających PKMW. Modele ryb: babka bycza, stornia, skarp (turbot), dorsz, tobiasz, kur diabeł, śledź, szprot; tablica z legendą grafika toni morskiej na płycie pcv; wypreparowane elementy roślinności w toni morskiej.
9.	Diorama wydm nadmorskich i plaży	Diorama przedstawia charakterystyczne dla nadmorskiego charakteru Parku siedliska poszczególnych stadiów rozwojowych wydm nadmorskich oraz kidziny w strefie plaży. Prezentuje m.in. najciekawsze i najcenniejsze elementy flory tego rejonu oraz rzadkie gatunki zwierząt chronionych. Dermoplast mewy śmieszki; modele zwierząt: młoda i dorosła foka szara, sieweczka obroźna, gniazdo sieweczki z 3 jajami; modele roślin: solanka kolczysta, rukwiel nadmorska,

		honkenia piaskowa; Inica wonna, groszek nadmorski, kruszczyk rdzawoczerwony; mikołajek nadmorski, jasioniec piaskowy, kocanki piaskowe; spreparowane i zakonserwowane igliwie sosnowe, piasek, muszle, szczątki glonów, gałązki z pąklami; zakonserwowana młoda sosna; spreparowane i zakonserwowane trawy wydmowe na łączną powierzchnię około 2 m ² ; tablica z legendą oraz fototapeta krajobrazu nadmorskiego z wschodnich rejonów PKMW
10.	Życie w rejonie brzegu morza	Ścianka dydaktyczna (tzw. ścianka odkrywcy), wykonana z surowej sklejki z grafiką plaży i morza, składająca się z 7 modułów ekspozycyjnych z treściami edukacyjnymi (opisy i zdjęcia) i 5 służących jako miejsce magazynowe na pomoce dydaktyczne. Wnęki prezentują bogate życie biologiczne na plaży i brzegu morza w tematach: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Zmieraczek plażowy” - powiększony model skorupiaka oraz okaz oryginalnych rozmiarów w żywicy. 2. „Meduza w wodzie” – model chełbii modrej. 3. „Z czego zbudowany jest piasek?” - minerały: ilmenit, cyrkon, kwarc, kwarc różowy, bursztyn, ortoklaz oraz bryła bursztynu. 4. „Kidzina” - wypreparowane glony, patyki, kłącza trzciny, muszle mięczaków, bursztyn. 5. „Owady na plaży” – modele powiększone: trzyszcz piaskowy, biedronka siedmiokropka, chrabąszcz majowy, guniak czerwcyk. 6. „Strefa przybrzeżna - płytka woda” - powiększone modele lub w skali 1:1: larwy ryb (stornia, węgorz) i skorupiaków (kielże, podwój wielki, krewetka bałtycka i krabik), małgiew piasokołaz. 7. „Bakterie na plaży” - podświetlony kaseton z fotografiami wybranych bakterii znajdujących się na plażach.
11.	Krajobraz nadmorski	Wielkoformatowe zdjęcia (fototapeta) wydm nadmorskich i plaży oraz muszli mięczaków żyjących w Morzu Bałtyckim, zdjęcie makro piasku.
12.	Multimedialne gry dydaktyczne	Dwa 55 calowe ekrany dotykowe z komputerami sterującymi, na których zainstalowane zostały 3 gry dydaktyczne umożliwiające sprawdzenie i utrwalenie wiadomości zdobytych w trakcie wizyty w centrum (quiz, puzzle i głosy ptaków)
13.	Rzutnik i ekran elektryczny oraz laptop	Narzędzia umożliwiające prezentację walorów PKMW podczas warsztatów.
14.	Głośniki	Ścieżki dźwiękowe z odgłosami przyrody i zwierząt zaprezentowanych w poszczególnych dioramach wzmacniające u odbiorcy poczucie pobytu w naturalnym środowisku.
15.	Rolety elektryczne	Stworzenie odpowiedniego nastroju i ekspozycji świetlnej odpowiednich punktów dioram.

6. Przebudowa i rozbudowa budynku na potrzeby siedziby KPK i CEE w Staniszewie

Przebudowa budynku istniejącego w miejscowości Staniszewo, Gmina Kartuzy, na potrzeby siedziby KPK i CEE, wraz z zagospodarowaniem terenu w wiatę, boisko i ścieżkę edukacyjną. Inwestycja na terenie, na którym do wcześniej funkcjonowała szkoła podstawowa, na działce nr 444/1 obręb Staniszewo gmina Kartuzy, o pow. 14400,00 m². Inwestycja opiera się na dwóch obiektach: na istniejącym budynku szkolnym, który zostanie poddany rozbudowie, przebudowie i zmianie sposobu użytkowania, oraz obiekcie pomocniczym, który zostanie

wybudowany (garaż z wiatą). Ponadto równie ważne jest nowe zagospodarowanie terenu związane z ekologiczną i edukacyjną działalnością (utwardzenie terenu, parkingi, ścieżka ekologiczno – przyrodnicza, teren rekreacji – boisko wielofunkcyjne. Działka zlokalizowana jest tuż przy drodze gminnej (działka nr 444/2 i 408/2). założeniem inwestycji jest stworzenie CEE, w ramach którego funkcjonować będą:

Ośrodek Edukacji Ekologicznej i Kaszubski Park Krajobrazowy. W budynku u zaplanowano nowe podziały funkcyjne: pomieszczenia biurowe KPK i OEE, sale wykładowe, warsztatowe i laboratoryjne, ogólnodostępne węzły sanitarne, szatnie, węzeł kuchenny, pokoje sypialne z węzłami sanitarnymi dla uczestników warsztatów, opiekunów oraz wykładowców, pomieszczenia administracyjno -socjalne, schody wewnętrzne oraz szyb windy.

Wszystkie kondygnacje przystosowane do przebywania i samodzielnego poruszania się osób niepełnosprawnych, w tym osób poruszających się na wózkach inwalidzkich (sale wykładowe, warsztatowe i laboratoryjne, toalety, pokój z węzłem sanitarnym). Przy budynku zaplanowano pochylnię dla osób niepełnosprawnych oraz dźwig. Głównym celem powstania Centrum edukacji ekologicznej w Staniszewie jest ochrona stanu środowiska naturalnego i ochrona różnorodności biologicznej poprzez edukację ekologiczną, realizowaną w szczególności w formie kilkudniowych warsztatów. Funkcjonowanie Centrum przyczyni się do zwiększenia świadomości realnych problemów dotyczących środowiska naturalnego i ukształtowania trwałych postaw ekologicznych w społeczeństwie, co w konsekwencji przyczyni się do zachowania różnorodności biologicznej i ochrony środowiska naturalnego.

– Dzięki nowym, powiększonym i wielofunkcyjnym przestrzeniom edukacyjnym możliwe będzie znaczne poszerzenie oferty edukacyjnej i objęcie nią większej liczby dzieci i młodzieży, mieszkańców woj. pomorskiego, jak i turystów.

– Centrum wyposażone jest w nowoczesny sprzęt gwarantujący upowszechnianie nowych rozwiązań technologicznych umożliwiających prowadzenie zajęć, warsztatów oraz doświadczeń na wysokim poziomie, co będzie miało przełożenie na wzrost efektywności kształtowania poprawnych postaw proekologicznych wśród społeczeństwa.

– Integracja projektowanego obiektu, z istniejącym zagospodarowaniem oraz minimalizacja kosztów inwestycji, poprzez odpowiedni dobór technologii i rozwiązań technicznych,

– Ograniczenie ewentualnych uciążliwości, związanych z funkcjonowaniem obiektu oraz minimalizacja energochłonności projektowanych obiektów, instalacji i urządzeń, w celu obniżenia kosztów jego eksploatacji przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

Powierzchnia zabudowy: istniejący budynek 657,07 m², projektowany budynek garażowy (65,40 m²) z wiatą 121,15 m².

7. Dla wszystkich ww. centrów edukacji ekologicznej zakupiono tablice informacyjno-pamiątkowe – 6 szt.

Efekt ekologiczny:**Opis:**

Dotychczasowa oferta edukacyjna (tj. przed przystąpieniem do realizacji projektu) była dostosowana do możliwości lokalowych jakimi dysponowały poszczególne parki krajobrazowe i Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku. Po zrealizowaniu projektu baza edukacyjna znacząco się polepszyła – zarówno jeśli chodzi o powierzchnie sal edukacyjnych, ale także o warunki i wyposażenie w pomoce dydaktyczne i ekspozycje przyrodnicze. Bardzo istotnym efektem realizacji projektu jest możliwość lepszego wykorzystania wiedzy edukatorów poprzez stworzenie im możliwości prowadzenia zajęć niezależnie od pogody, przy zastosowaniu nowoczesnych technologicznie metod edukacyjnych, co gwarantuje skuteczne osiągnięcie zamierzonych celów edukacyjnych. Oferta, jaką dzięki zrealizowaniu projektu dysponuje Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych, zabezpieczy w dużym stopniu potrzeby związane z edukacją przyrodniczą i ekologiczną dla wszystkich grup wiekowych społeczeństwa województwa pomorskiego.

Protokół końcowy po zakończonej realizacji wyposażenia sali edukacyjnej w CEE w Stegnie podpisano 18 maja 2022 r. Ostatni oddany do użytkowania obiekt w Stegnie (PKMW) zaczął funkcjonować w nowej formie od 1 lipca 2022 r., dla zobrazowania efektu ekologicznego wybrano lata 2020-2022, jako obecnie najbardziej miarodajne. Jednak dodatkowo należy wziąć pod uwagę, że lata 2020-2021 to okres pandemii COVID-19. W związku z sytuacją epidemiczną – zajęcia nie mogły odbywać się według harmonogramu i w bardzo dużym zakresie musiały być odwoływane, w szczególności w 2020 roku.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki ilościowe bezpośrednich działań edukacyjnych w wybranych latach.

ROK	Liczba osób korzystających ze wspartych ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej					
	ZPK	NPK	TPK + CIEE	PKDS	PKMW *	Razem
2020	2 301	1 453	39 570	1 275		44 599
2021	6 530	4 413	93 130	3 133		107 206
2022	9 488	4 748	39 881	4 474	6 093	64 684
Razem	18 319	10 614	172 581	8 882	6 093	216 489

* Dla PKMW przedstawiono dane tylko za 2022r. ze względu na fakt, że obiekt funkcjonuje po realizacji zadania od 1.07.2022r.

Informacje dodatkowe:

--

Pomorski Zespół
Parków Krajobrazowych
76-200 Słupsk
ul. Poniatowskiego 4A

.....
pieczęć firmowa Beneficjenta

16-05-2023 r.

.....
data

.....
podpisy i pieczętki imienne osób reprezentujących Beneficjenta

Opinia pracownika monitorującego WFOŚ w Gdańsku:

Akceptuję/nie akceptuję¹ sprawozdanie z realizacji zadania

Planowany główny efekt ekologiczny został/nie został¹ osiągnięty

Akceptuję/nie akceptuję¹ uzasadnienie przyczyn wystąpienia rozbieżności pomiędzy głównym efektem ekologicznym planowanym do osiągnięcia a rzeczywiście osiągniętym

Uwagi:

pracownik monitorujący (data, podpis) .....

---

¹ niepotrzebne skreślić